

FOAIA POPORULUI

Organul partidului național-țărănesc.

<p>Prețul gazetei :</p> <p>Pe an . . . . . 15 cor.</p> <p>Pe jumătate de an . . . . 8 „</p> <p>Pentru străinătate . . . . 20 „</p>	<p>Redacția și administrația :</p> <p>Cernăuți, strada Dominicului 16 A</p> <p>Apare în fiecare Duminică.</p>	<p>Inseratele :</p> <p>Un rând petit odată . . . 40 bani</p> <p>De două ori . . . . . 70 „</p> <p>De trei ori . . . . . 100 „</p> <p>Un număr costă 30 bani.</p>
---	--	---

Pacea cu România.

Pertractările de pace cu România, care după pacea preliminară trebuiau încheiate până în 19 Martie, au fost întrerupte pentru scurtă vreme, de oarece s'au făcut schimbări în conducerea țării. Generalul Averescu, care ca ministru președinte încheiase pacea preliminară, s'a văzut nevoit să demisioneze, făcând loc altuia cu mai multă încredere la popor. Fostul ministru Marghiloman a fost chemat de rege, să facă un ministeriu nou și să urmeze negocierile de pace cu noi. Personalitatea noului șef de cabinet ne dă garanția, că acuma România va ajunge la o învoială dreaptă cu noi. Marghiloman dela începutul războiului a propovăduit neutralitatea României, dovedind, că astfel interesele țării vor fi mai bine scutite. Urmările intrării României în războiu i-au dat dreptate. Când am cucerit toată Muntenia Marghiloman a rămas în București, căutând chip și fel să scoată țara din nevoile în care o împinsese politica șubredă a lui Brătianu, vândut dușmanilor noștri. Acuma ne putem aștepta, că Marghiloman va aduce iarăși rânduială în țara oropsită, aducându-i pacea dorită de întreg poporul și o legătură firească cu puterile centrale.

Pentruca noul ministru să câștige timp pentru alcătuirea ministeriului și să se orienteze despre negocierile de pace, armistițiul cu România a fost prelungit până în 22 Martie. În timpul acesta conferințele despre chestiunile speciale au urmat și mai departe, astfel că încheierea păcii se poate aștepta fără întârziere, cu atât mai mult, că

Marghiloman avuse acuma înainte prilej, să se puie în înțelegere cu ministrul nostru de externe Czernin, cu care fără indoială se va fi unit acuma înainte de luarea regimului asupra condițiilor de pace. Toată țara își pune nădejdea în acest bărbat încercat, care înainte de toate va ști să salveze cât se mai poate în situația încurcată în care a ajuns.

Un deputat român despre politica României.

Amicul de odinioară al fostului prim-ministru român, Ioan Brătianu, deputatul liberal D. Patrașcanu, publică foarte interesante note politice în ziarul »Lumina« din București al d-lui prof. Const. Stere, sub titlul comun »Cuvântul lor...« adică al celor din Iași, — în care găsim următoarele aprecieri asupra situației României și viitoarei îndrumări politice:

Guvernul Brătianu a pornit războiul pentru cucerirea Ardealului. După ce au suferit toate consecințele dure-roase ale unei politici nesocotite, patrioții dela Iași, când se așteptau mai puțin, au văzut cu spaimă, ridicându-se în fața lor spectrul Basarabiei. S'a dovedit acuma într'adevăr »că faptele sunt mai tari decât teoriile« de oarece după tot soiul de contorsțiuni, foștii noștri guvernanți au ajuns acolo de unde trebuiau să înceapă. Dar în ce situație se găsea acuma Statul român față cu acest scump pământ moldovenesc! De unde Basarabia n'a încetat nici un moment în tot timpul robiei sale, să privească cu râvnă peste Prut, așteptându-și de aci mântuirea, de in-

dată ce patrioții noștri, în urma manifestării idealului național alimentat de rublele d-lui Poklevski, au consimțit să sacrifice fără multă vorbă 2 milioane de Români și un pământ unde s'a desfășurat în mare parte istoria neamului nostru, o durere mare le-a otrăvit sufletul acestor vechi moldoveni. Și când țarismul a devenit o amintire sinistă, ne-a fost să vedem pe frații noștri de peste Prut, proclamându-se în republică liberă, declarând că voiesc să facă parte din confederația rusească. Și pentru ca palma să fie și mai usturătoare pentru noi, ei au arătat că nu vor să se lipească de România »pentru că această țară este mai puțin liberă decât Rusia«.

Politica guvernului trecut a fost așa de bine condusă, încât după ce a ruinat o idee scumpă, la apus, a ruinat-o și la răsărit; iar fostul prim-ministru care dorise ca persoana lui să ocupe cât mai mult loc în timp și în spațiu, a rămas să se așeze în locul gol dintre cele două scaune....

*

Dar d. Ionel Brătianu neputând să între în Alba-Iulia, îmbrăcat în haine de general, și-a zis că n'ar fi rău dacă ar intra, măcar civil, în Chișinău. Și cu toate că declarase puțin înainte că pentru dânsul nu există Basarabia, începu acuma să se uite cu jind într'acolo. De aceia în broșura anonimă dela Iași, cetim acest pasaj:

»Ori care ar fi regimul viitor al Basarabiei, poporul român de acolo, prin războiul nostru s'a redeșteptat la conștiința națională«.

Adică, mai explicat, prin înfrângerea noastră alături de Ruși, Basa-

rabeni s'au deșteptat la viață, căci dacă Rusia țaristă, prin eforturile noastre ar fi fost victorioasă, atunci acest grup de Români ar fi adormit de-apururea somnul cel veșnic!

Dar fiindcă lucrurile s'au întâmplat altfel, de aceia acuma foștii noștri patrioți sunt puțin cam incurcați. În »România«, ziarul d-lui Brătianu, cetim următoarele dela 17 (30) Ianuarie:

»Nu râvnim nici la pământul nici la bogăția țării surori, de care lăcomia țaristă ne-a despărțit hoștește acum 100 de ani, ca să-i afunde apoi pe vrednicii urmași ai plăieșilor lui Ștefan cel Mare în întunec și robie«.

Va să zică acumai ei nu pot dormi din pricina suferințelor Basarabiei de sub Rusia țaristă!

Tot în ziarul »România«, din 21 Ianuarie cetim »că s'a aruncat din nou peste Prut puntea sfărmată acum 100 ani«; se vorbește de flacăra cărbunilor aproape stinși; de »hrisovul conștiinței naționale«, de o piatră de mormânt sub care »dușmanul neamului nostru crezuse că au îngropat Basarabia pe vecie«, de »cronici bătrâne« și de »umbrele sfinte ale părinților noștri«.

Drăguții de ei, ce patrioți sunt și cât de mult îi iubesc!

Au aruncat puntea!

*

Dar din Basarabia ar putea să le spuie:

»Văd că suferințele noastre de sub țari, nu vă lasă să dormiți. Vă suntem recunoscători, dar acuma am scăpat de ele. Dacă este așa, de ce v'ați unit atunci cu călăul nostru ca să ne sugrume mai bine? Dacă ne iubiți atât mult, de ce ați declarat ca trădător de neam pe acela, care va pomeni numele nostru? Acuma par'că ați dori să trecem la voi, dar atunci ați declarat că vă veți îmbrăca în haine de doliu, în ziua când se va întâmpla asemenea nenorocire. Iar când în statul vostru s'a ridicat acela care cunoștea durerile Basarabiei și a încercat să vorbească în numele nostru, v'ați aruncat asupra lui ca potăile ca să-l înăbușiți, iar acum nu mai puteți trăi de dragul și de grija noastră și răscoliți pietrele mormintelor ca să vă credem..

Ce ar putea răspunde la acest limbaj, onorații patroni ai ziarului »România«?

Au aruncat puntea!...

Nu voiu uita nici odată un amănunt din timpul tratativilor fostului guvern cu Rusia. Săptămâni întregi s'a vorbit despre drepturile sârbilor din Torontal. Despre școală, despre biserică, despre ființa lor națională, — de toate se îngrijea d. Brătianu în ce privește pe sârbii din Torontal. Nici un cuvânt însă de drepturile Românilor din Basarabia, ale căror gemete, nu aveau nici putere să mai ajungă până la noi! Și doar se trata cu Rusia. Dar împlinirea idealului național cerea sacrificarea pentru totdeauna a 2,000.000 de Români, carne din carnea noastră și sânge din sângele nostru. Rusia era însă stăpânul cel mare, iar cei ce tratau cu dânsul nu erau reprezentanții poporului român, ci niște slugi plecate înaintea țarului, căruia ei în simpatia lor instinctivă horărâseră să i se închine.

*

Așa au vândut ei Basarabia, călăului care avea s'o sugrume. Era a doua vânzare pe care acest nenorocit popor o suferia în curs de o sută de ani. Intâia oară, la 1812, vânzătorii au fost grecoteii Panait și Dumitru Moruzi. Se cunoaște și prețul vânzării: un inel cu diamante, de 12.000 de lei și o moșie în Basarabia pentru familia blestemată. Dar sultanul a tăiat atunci capul acestor doi trădători.

Pentru a doua oară a fost vândută Moldova de peste Prut, din »patriotism« astădată, deși prețul vânzării n'a eșil încă complet la iveală. Documentele secrete rusești ne vor lămuri însă până la urmă. Pentru moment știm că e vorba de brilante, de rente lunare în valoare de milioane de ruble, de căi ferate pe întreaga rețea rusească, de roți de automobile... În curând vom cunoaște și restul: vr'un titlu de prinț, ori vre-o moșie dincolo de Prut, pentru vre-o familie simandicoasă.

A! vom avea Basarabia! Mai greu, mult mai greu decât cum am fi putut s'o avem, dar vom avea-o. Acest pământ face parte din pământul nostru. Dacă Basarabia a refuzat mâna care a voit s'o sugrume, o va primi cu dragoste și frăție, atunci când i-se va întinde cinstită și curată. Și dacă patrioții noștri, când armata română a

trecut »riul blestemat« au trebuit să le ție acestor vechi moldoveni un limbaj echivoc, spunând în scris unele și gândind altele, noi le vom spune pe față gândul nostru, întru cât n'avem nimic de ascuns. Dacă urgia vremurilor prin care am trecut, a trebuit să aducă și această tristețe, ca urmărind un vis nerealizabil, să sacrificăm pământ iubit. Moldovenii de peste Prut, vor înțelege că numai alături de noi vor putea să-și asigure în viitor o dezvoltare frumoasă. Numai alături de România vor putea însemna ceva în concertul națiunilor care s'au trezit la viață. Dar ne grăbim să spunem, nu lângă România veche, lângă România »patrioților noștri« ci lângă o Românie nouă, eșită din suferință și înțelegându-și rostul ei în Europa.

(Din »Foaia Poporului Român«, Budapesta.)

Generalul Fischer despre Români bucovineni.

Comandantul jandarmeriei din Bucovina colonelul Fischer a fost avansat la rangul de general-major și numit totodată comandant al jandarmeriei din Galiția și din Bucovina. Cu prilejul acesta clubul parlamentar român l'a felicitat pe noul general, care a răspuns la felicitarea aceasta, trimițând următoarea scrisoare la adresa președintelui clubului parlamentar român, dep.

Isopescul-Grecul:

»Pentru felicitările ce mi-ați transmis D-Voastră cât și mult onoratul club parlamentar român, rog a primi mulțăminta mea adânc simțită și sinceră și de a o aduce membrilor prea onorați din club la cunoștință.

În momentul, când pacea cu regatul vecin e la prag, îmi este o dorință sufletească adâncă, de a gândi la credincioșii Români bucovineni, la feciorii viteji ai patriei mele mult iubite, cari în credință nestrămutată cătră împărat și țară au jertfit cu dragă inimă averea și viața și ai căror neamuri au ținut sus și tare la împărăția austriacă cu toată asuprirea dușmană. Deie Atotputernicul, ca ranele ce a cauzat războiul acesta patriei noastre să se tămăduie cât de curând și ca o generație nouă să ni

crească în fericire și mulțămire. Binecuvântarea și scutul D-lui peste Bucovina și poporul ei credincios împăratului!»

Cehii și reforma Constituției în Austria.

Prim-ministrul austriac Seidler a adus la cunoștință în parlamentul austriac, hotărârea guvernului de a schimba Constituția Austriei, făcând-o mai potrivită cu curentul vremii. Drept răspuns la anunțul acesta clubul cehilor din parlament a publicat următoarea hotărâre:

»Ținând ferm la declarațiile ce le-am făcut la 30 Mai 1917 și la 6 Ianuarie 1916, respingem ori-ce nouă rânduire a statului austriac, și aspirăm nestrămutat la prefacerea monarhiei într-o federație de state libere, egal îndreptățite și suverane. Nu intrăm în discuție și pertractări, până ce nu avem mai întâi o bază de discuție, care să fie în consonanță cu principiile noastre. Suntem însă dispuși să luăm parte la ori-ce încercare de înțelegere pe o altfel de bază. Pertractările să se facă într-o conferință a imperiului, din care să facă parte trimesii tuturor popoarelor interesate, guvernelor și factorilor interesați. Aspirând dar, ca pe aceasta cale pacinică să dobândim libertatea noastră națională și s'o garantăm prin singura pavază deamă de încredere — o putere de stat proprie, suntem gata să ne invoim la ori-ce modalitate în măsura să aducă în armonie această voință a noastră nestrămutată cu libertatea celorlalte popoare.

Croindu-se calea pentru aceste conferințe de împăcare — nu înseamnă că vedem în aceasta un prilej, ca să ne schimbăm tactica noastră opozițională în parlamentul austriac. Pricina opoziției cehilor și slavilor de sud, nu rezidă numai în opunerea noastră principiară contra actualei structuri a imperiului, ci și de aceia, că egala îndreptățire națională pusă în vedere prin Constituția din Decembrie — n'a fost aplicată. Numai atunci vom ușura pentru un scurt timp parlamentul austriac de presiunea noastră opozițională, dacă în cursul tratativelor noastre pentru ajungerea țelurilor noastre naționale, se va ține seamă de aceste condițiuni.

Imediata realizare a drepturilor democratice și naționale cel puțin în cadrele actualei Constituții, să se procedeze imediat la noui alegeri parlamentare și dietale, imediata prefacere a actualului minister, într'un cabinet în care să fie reprezentate toate popoarele în măsură cu puterea lor, în provinciile cehe și slavilor de sud, posturile cele mai înalte de guvernator, etc. să fie ocupate de alți funcționari de cât cei de acu, împlinirea imediată a revendicărilor cehilor și slavilor de sud, atât cât permite constituția de azi.»

Românii din Bucovina și pacea cu România.

O gazetă ungurească din Budapesta publică următoarele dela corespondentul său din Viena:

La începutul săptămânii acesteia tratativele de pace cu România au suferit, o intrerupere de câteva zile. Propriu zis, numai ședințele plenare au fost suspendate, însă membrii delegației continuă constituiriile lor. Primul delegat român Argetoianu, care a plecat la Iași spre a lua noi instrucțiuni s'a întors ieri la București, așa că ședințele plenare se reiau azi 14 Martie.

Pentru noi, tratativele nu mai pot aduce nici o surpriză, nici chiar în privința chestiei basarabene, căci, cum se știe aceasta nici nu figurează în tratatul preliminar de pace.

Bulgarii au arătat în ultimul timp, că după părerea lor, un stat care a atacat pe aliatul său în mod așa de incorect ca România, nu se poate aștepta la o mărire de teritoriu. În cercurile delegațiunii austriace însă, se afirmă în mod aproape sigur, că România va căpăta ținuturile basarabene locuite de Români.

Dar mai este și o altă chestie. Din partea României s'a exprimat via dorință, că după încheierea păcii România să între în legături cât mai strânse cu puterile centrale. În special românii din Austria au lucrat în acest sens, ba ei au cerut chiar o unire personală a României cu monarhia, spre a se realiza unirea Românilor sub dominația habsburgică.

Opinia publică ungară este absolut ostilă unui asemenea plan. Inșă, cum

România este acum silită a se răzuma în viitor de puterile centrale. Ungaria n'ar avea nimic de obiectat contra unei asemenea dorințe a României.

Cercurile parlamentare române din Viena, spun de altfel că acum nu mai poate fi vorba de o unire personală între România și Monarhia. Un membru al Reichsratului austriac mi-a declarat chiar astăzi, că planul uniunii personale a căzut din cauza opoziției energice a guvernului ungar, și este fapt, că acum dinastia Hohenzollern, rămâne pe tronul României. S'a vorbit la Viena și de faptul, că un membru al clubului român din Austria, va lua parte ca delegat la tratativele de pace. Am întrebat în aceasta privință pe dl deputat Isopescu-Grecul președintele clubului român din Reichsratul austriac și mi-a spus. »Nu știu nimic despre un asemenea plan. Dacă guvernul ar fi avut acest plan, mi-ar fi spus.« Se vede dar că aceasta știre n'are temei, căci doar peste câteva zile tratativele vor fi terminate.

(Din „Foaia Poporului Român“, Budapesta.)

Poezii populare.

I.

Decând bădița a plecat
La războiul ne'mpăcat,
Multe lacrimi am vărsat.
Și decând bădița s'a dus
La războiul din apus,
Multe flori în prag am pus;
Florile au răsărit,
Și pe rând s'au vestejit;
Numai una a rămas
Răzămată de zăplaz;
Când mă uit mai binișor
E badea făr' un picior.

II.

Frunză verde brebănog
N'ar avea Rusu noroc,
C'a pornit bătaie-amară
Și-a scos feciorii din țară
Și i-a dus la bătalie,
Mulți dintr'ânșii să nu vie.
C'asa a mers un frate-a meu
Ca mâne mă duc și eu.

III.

Frunză verde trandafir
Mă duceam la cimitir,
Și plângeam în gura mare
Pe bădița din cătane.

Și plângeam și mă rugam
Lui Christos și lui Avram,
Să scape viața badiului
Din mâna dușmanului,
Și cum stam și mă rugam,
Văd de-odată pe Avram,
Că vine spre mine
Spunând cuvinte senine:
»Badea tău va scăpa,
Da un semn tot a purta
Un semn ce l'o căpătat
La Seletin lâng'un brad.«

Bodnariuc.

Știri mărunte.

Revizuire nouă. În timpul dela 11—30 Aprilie se va face o revizuire nouă a celor născuți în anii 1899, 1898, 1897, 1896, 1895 și 1894. Totodată se vor revizui cei născuți în anii 1865—1893 și 1900, cari n'au fost la nici o revizuire.

Concedierea celor mai bătrâni. Împăratul a dat ordin, ca cei cari au împlinit

49 de ani sau mai mult, și servesc încă la oaste să fie numai decât trimiși pe acasă.

Caz de moarte. Administratorul de poștă din Vatra-Dornei Iancu Carapeț a repaosat în Viena, unde se duseseră să-și caute de sănătate.

Știri ultime.

Ministeriul nou în România. Alex. Marghiloman ministru președinte și ministru de interne; C. Arion, ministru de externe; generalul Hărjeu, ministru de războiu; Mehedinți, ministru pentru instrucția publică; Săulescu, ministru de finanțe; Dobrescu, ministru de justiție; Meisner, ministru de comerț.

— Pentru urmarea negocierilor de pace au fost delegați din partea României ministrul de externe Arion, generalul Lupescu și colonelul Mirescu. Arion a declarat, că are

nădejde de a încheia o pace cinstită pentru România.

— Armistițiul cu România a fost prelungit până Luni, în 24 Martie a. c.

— La frontul englezo—francez Germanii au început ofensiva.

Calendar Martie 1918

Ziua	Calendarul vechiu	Cel nou
Duminică	11 P. Sofronie	24
Luni	12 C. Teofan	25
Mărti	13 P. Nichifor	26
Miercuri	14 C. Benedict	27
Joi	15 M. Agapie	28
Vineri	16 M. Sabin	29
Sâmbătă	17 C. Alexie	30
Duminică	18 P. Chiril	31
Luni	19 M. Hris. și Dar.	1
Mărti	20 C. dela Sf. Sava	2
Miercuri	21 C. Iacob	3
Joi	22 M. Vasile	4
Vineri	23 C. Nicon	5
Sâmbătă	24 P. Zaharie	6

Abonați și răspândiți

FOAIA POPORULUI

Cătră cei evacuați și refugiați!

În ziua de 11 Ianuarie 1918 s'a pus în lucrare legea din 31 Decembrie, f. l. i. Nr. 15, pentru ajutorul refugiaților (oamenilor pribegi).

§ 9 al legii acesteia are cuprinsul următor:

»Oamenilor nevoiași, cari la porunca direcătorilor au fost scoși (evacuați) din casele lor și, fiind că au rămas pe câmpul de războiu, de mai înainte sau de față, nu au avut parte de ajutorul statului pentru evacuați sau pribegi, sau, părăsind ocoalele pribegilor, au pierdut ajutorul acesta, și din una sau cealaltă cauză nu l'au primit prin mai mult de trei luni, li se va plăti ulterior, la cererea lor întemeiată, o taxă de alimentațiune de cap pe zi de 1 cor., cel mult însă până la 500 cor. de cap.

Plata aceasta se va cere până în trei luni de la publicarea legii de față înainte.

Comitetul pentru sprijinirea refugiaților din Bucovina recomandă evacuaților de felul celor amintiți în § 9, să facă cererile lor scrisual sau să le deie gural la protocol la domni numiți mai jos, pentru că-și pierd dreptul, dacă nu-l cer până cel târziu în 11 April 1918.

Taxa de alimentațiune din vorbă privește numai timpul până la 21 Iu-

lie 1917. Din ziua aceasta înainte evacuaților li se cuvine întreaga taxă a refugiaților, deci de rând 2 cor. de cap pe zi, iar celora dintre dânșii, cari nu sunt în stare de a agonisi, trăiesc de sine sau nu au pe nimene în casă ce i-ar putea sprijini, chiar 4 cor. de cap pe zi.

Plata aceasta nu se poate cere numai de evacuat sau de epitropul lui, ci și de capul familiei pentru întreaga familie evacuată, și chiar de comitetele pentru sprijinul refugiaților.

Comitetul pentru sprijinul refugiaților din Bucovina a înființat o filială în palatul țerii din Cernăuți, sub conducerea predicatorului gr. or. Dr. Ipolit Tarnavschi, și afară de aceea exposituri în următoarele locuri:

1. pentru districtele Vijnița și Vășcăuți Dr. Drohomirecki în Vijnița;

2. pentru districtul Storojineț consilierul de fin. Ratski în Storojineț;

3. pentru comunele Vicovul de sus și de jos, Straja, Putna și Karlsberg administratorul silvic Isopescu în Vicovul de sus;

4. pentru districtul Rădăuți parochul Cărbune din Rădăuți;

5. pentru districtul Câmpulung cu comunele Sadova, Pojorâta, Fundul-Moldovei și Breaza administratorul de spital V. Boca în Câmpulung;

6. pentru comunele din valea Moldoviței administratorul silvic Turcan;

7. Pentru districtul Coțmani Zastavna gerentul Pauliuc în Coțmani.

Filiala din Cernăuți și expositurile numite vor sta în ajutor fiecărui evacuat și refugiat, îi vor da toate informațiunile dorite și la cerecea lui vor mijloci chiar plata suplimentară a taxei de alimentație, amintite în § 9, sau cea a taxei refugiaților.

Se'nțelege că fiecare persoană sau familie poate cere plata și la căpitanie, unde se află și blanchete anume pentru cererile acestea.

Informațiuni se pot căpăta și la redacțiunea foii noastre și la președintele comitetului executiv Dr. Maximilian Stiglitz, Viena, I. Elisabethstraße 26, care este gata a trimite fiecărui evacuat și refugiat și câte un exemplar al legii, câtă vreme le are.

Întregul public este rugat a face luători de seamă pe evacuați la apelul de față, ca să se ferească evacuații de pericolul de a-și pierde dreptul din lipsa de cunoștință a legii.

V i e n a, 25 Ianuarie 1918.

Președintele:

Dr. Alexandru baron Hormuzaki
căpitan al ducatului Bucovinei, deputat
în cameră.

Președintele comitetului executiv:

Dr. Maximilian Stiglitz,
consilier districtual al comunei Viena, avocat.